

12. oktober 2017

TALE

Samrådstale TUV

Center for Arbejdsmarkedspolitik

Samrådsspørgsmål T

Hvor stor en andel borgere i ressourceforløb, som i et år ikke har modtaget indsats, synes ministeren er acceptabelt hhv. på landsplan og på kommunalt niveau?

Samrådsspørgsmål U

Hvad vil ministeren gøre nu i 2017 for at sikre, at alle borgere i ressourceforløb får hjælp til at udvikle deres arbejdsevne?

Samrådsspørgsmål V

Er ministeren enig i, at det var og er en helt central del af førtidspensionsreformen, at borgere i ressourceforløb får en tidlig, tværfaglig og sammenhængende indsats, som hjælper dem videre i livet, så de på sigt kan komme i arbejde eller i gang med en uddannelse, jf. aftaleteksten for "Aftale om en reform af førtidspension og fleksjob" af 20. juni 2012?

Indledning

Tak for anledningen til at være her i dag og tale om et tema, som vi helt sikkert kommer til at drøfte mere her i Beskæftigelsesudvalget, men også i den forligskreds som er bag reformen om førtidspension.

Jeg vil lave en rimelig lang og udførlig besvarelse i dag, fordi jeg synes, at der er mange ting i de spørgsmål, der bliver nævnt, som først og fremmest kræver en grundig og klar besvarelse.

Jeg deler helt spørgerens interesse for de her spørgsmål, der er stillet, så det er super relevant.

Samrådet handler jo desværre også på mange måder om det, som vi diskuterede den 4. oktober, hvor vi drøftede manglende indsats for mennesker i kontanthjælpssystemet. Det her er så en anden målgruppe, men det er fuldstændig den samme problemstilling, som vi nu også i dag koncentrerer os om.

Jeg kommer derfor til at gentage mange af budskaberne fra sidst. Jeg har ikke lavet om på mine politiske prioriteter siden, men det er klart, at der også er ting, der kan nuanceres.

Jeg kan lige så godt starte med at slå fast og sige det helt krystalklart: Jeg finder det helt uacceptabelt, at mennesker på offentlig forsørgelse overlades til sig selv. Det er på ingen måde acceptabelt, og det kræver også en større grad af politisk opmærksomhed.

Det kræver en **meget** større politisk opmærksomhed i de kommuner, der har ansvaret for indsatsen. Men det kræver også en opmærksomhed fra mig som minister og folketinget, hvis vi ser, at der er kommuner, som ikke kontinuerligt leverer den indsats, der både er forventeligt, men som også er det der blev stillet i udsigt i den lov, der ligger til grund for det, vi diskuterer.

For uanset hvilken ydelse man modtager, så skal man som borger på offentlig forsørgelse have hjælp til at nærme sig arbejdsmarkedet. Specielt i en tid nu hvor det går rigtig godt i Danmark – så er det også nemmere at hjælpe nogen af dem, der er på kanten af arbejdsmarkedet ind på arbejdsmarkedet, så de får en mere fast tilknytning til det danske arbejdsmarked.

Det er ikke mindst godt for den enkelte. Det er også godt for Danmark. Det er godt for den enkelte kommune, og så er det også godt for det danske arbejdsmarked, fordi vi på den måde får flere hænder til rådighed for et arbejdsmarked, der er presset.

Når det så er sagt, så gælder det også, at vi alle er nødt til at have en skærpet opmærksomhed om de forskellige reformer, vi har lavet. Det er både gennem evalueringer, men også ved hele tiden at få den mere detaljerede viden om, hvordan tingene så udvikler sig.

Jeg vil også gerne præcisere, at borgere i ressourceforløb må heller ikke overlades til sig selv.

Jeg vil nu citere bemærkningerne til lovteksten vedrørende ressourceforløb, hvor der står:

I ressourceforløbet skal kommunen tilrettelægge en tværfaglig og helhedsorienteret indsats inden for beskæftigelses-, uddannelses-, sundheds- og socialområdet for den enkelte og få lagt en langsigtet plan for, hvad der skal til, for at personen på sigt kan blive selvforsørgende. Målet er altid, at borgeren får fodfæste på arbejdsmarkedet eller i uddannelsessystemet.

Ressourceforløb skal således sikre, at personer, som er i risiko for at komme på førtidspension, får udviklet arbejdsevnen. Det skal ske gennem en tværfaglig og helhedsorienteret indsats, hvor den enkeltes mål for arbejde og uddannelse er styrende for, hvilke konkrete indsatser, der sættes i gang.

Som nævnt vil ressourceforløbene ofte bestå af både beskæftigelsestilbud, sociale tilbud og sundhedsmæssige tilbud, der bliver kombineret og koordineret på tværs.

Selvom der ikke eksisterer såkaldte minimumskrav for aktiv indsats og mentorstøtte i ressourceforløb, kan vi nok alle hurtigt blive enige om, at det kræver en aktiv indsats, hvis vi skal rykke den enkelte borger fra at være langt væk fra arbejdsmarkedet, og så til at komme tættere på arbejdsmarkedet.

Med reformen af førtidspension og fleksjob er det også forudsat, at borgere i ressourceforløb skal have en indsats, som kan udvikle borgerens arbejds-

evne. Borgere i ressourceforløb har derfor krav på, at der igangsættes indsatser med det fokus.

Det ligger helt fast. Fraværet af minimumskrav for aktiv indsats og mentorstøtte er på ingen måde ensbetydende med, at borgere kan parkeres passive i et ressourceforløb, men udtryk for at kommunerne kan lave en mere lokal tilrettet indsats, hvis man måtte bestemme det. Det er jo den forventning, vi har til kommunerne.

Det leder mig over til at svare på samrådsspørgsmål T, hvor der spørges til det acceptable niveau for manglende indsats for borgere i ressourceforløb.

Svar på T: Acceptabelt niveau?

Svaret på det spørgsmål, der hedder BEU 554 viser, som Leif Lahn også sagde, at 2.790 borgere i ressourceforløb med mindst et års anciennitet hverken har modtaget en aktiv indsats eller mentorstøtte det seneste år.

Det svarer til, at 21 pct. af alle borgere i ressourceforløb med mindst et års anciennitet ikke får en beskæftigelsesrettet indsats.

I relation til dagens samråd er der stillet BEU 16 og 17, som jeg har oversendt til udvalget.

Svaret på BEU 16 viser, at 1.863 borgere i ressourceforløb med mindst et års anciennitet hverken har modtaget en aktiv indsats eller mentorstøtte i hele deres ressourceforløb. Det svarer til 14 pct. af alle borgere i ressourceforløb med mindst et års anciennitet.

Svaret på BEU 17 viser, at 933 borgere i ressourceforløb med mindst to års anciennitet hverken har modtaget en aktiv indsats eller mentorstøtte de seneste to år. Det svarer til 13 pct.

Alle tre svar viser desuden, at der er stor kommunal variation. Og den kommunale variation er i den grad, synes jeg, foruroligende. Det må aldrig være ens bopæl, der er afgørende for, om man får en beskæftigelsesrettet indsats eller ej. Derudover skal kommunerne også blive bedre til at lære af hinanden.

Spredningen går fra 66 procent til nogle få procent af ressourceforløbsmodtagerne, der ikke har modtaget en beskæftigelsesrettet indsats det seneste år. Det fremgår helt tydeligt i svaret på BEU 554, hvor man, som jeg husker det, kan se en oversigt over kommunerne

Den kommunale variation vidner om to ting: Der er desværre nogle kommuner, hvor det her simpelthen ikke er godt nok. Det skal der gøres noget

ved. Men der er bestemt også nogle kommuner, der gør det godt. Så det kan jo lade sig gøre. Det er jo også det, som Leif Lahn i dag siger. Vi kan jo glæde os over, at der jo er mange steder, som er rigtig godt i gang, og hvor der også bliver leveret nogle rigtig gode tilbud.

Helt stilfærdigt kan vi samtidig konstatere, at de kommuner, hvor det halter med den aktive indsats for borgere i ressourceforløb, desværre er nogle af de samme kommuner, hvor det også halter med indsatsen for deres kontanthjælpsmodtagere. Det er selvfølgelig en skærpende omstændighed, som vi også bliver nødt til at forholde os til politisk.

Havde der været en større variation, så er det jo ikke en undskyldning, men det er en skærpende omstændighed, at der er nogle af kommunerne, der går igen. Det giver grund til, at vi både bliver nødt til at blive klogere på tallene, og hvad der ligger til grund for det.

Jeg vil gerne understrege, som jeg også gjorde ved det sidste samråd, at den manglende indsats har min fulde opmærksomhed. Der skal rettes op på området, og vi skal blive klogere på det jeg sagde; hvad er det, der ligger til grund for disse tal. Det kommer jeg tilbage til.

Når det så er sagt, er der alligevel man skal hæfte sig ved, at der er sket en positiv udvikling over årene, som også er på sin plads at fremhæve i dag.

Stadigt flere borgere i ressourceforløb får et beskæftigelsesrettet tilbud hver måned. Og det har været stigende, siden reformen trådte i kraft i januar 2013. Det fremgår også af redegørelsen om ressourceforløb, som jeg oversendte til udvalget den 10. september.

Den positive udvikling ser vi også på årsbasis.

I 2014 var det 44 pct. af personerne i ressourceforløb med mindst et års anciennitet, der hverken har modtaget en aktiv indsats eller mentorstøtte det seneste år. I 2015 var 28 pct. I 2016 til 22 pct., og her i 2017 er det foreløbigt 21 pct.

Men uanset hvordan vi vender og drejer tallene, så kommer vi ikke uden om, at den manglende indsats er en udfordring – og at den manglende indsats altid har været en udfordring. Desværre også siden lovgivningen trådte i kraft tilbage for nogle år siden.

[Forbehold i tallene]

Det skal dog også siges, at alle de opgørelser og tal, jeg lige har nævnt, alene vedrører tilbud og mentorstøtte i beskæftigelsessystemet.

Tallene tager altså ikke højde for, om borgerne har modtaget indsats i andre kommunale forvaltninger. Det kan være indsats inden for både uddannelses-, sundheds- og socialområdet.

Det bekræfter sådan set pointen i, at der er et behov for at blive klogere. Der er jo højst sandsynligt nogle – og forhåbentligt mange – der så har modtaget en indsats, men som ikke er registreret i forhold til det beskæftigelsesmæssige system. Og da det her jo er en indsats, der går på tværs af forvaltninger, så er vi nødt til at få mere viden om, hvad der sker med de borgere, der er i denne her situation. På beskæftigelsesområdet kan man konstatere, at der ikke har været indsats, men det er jo ikke ensbetydende med, at der ikke har været en indsats. Det har jeg også tænkt mig at få forfulgt.

Svar på U: Hvad gør ministeren her og nu

[Indkaldt KL til møde og skriftlig redegørelse]

Som udvalget allerede er bekendt, har jeg indkaldt KL's formandskab til et møde, hvor vi skal drøfte problemstillingen med manglende indsats.

Mødet skulle have været afholdt i fredags – den 27. oktober – men blev desværre aflyst på grund af trepartsforhandlingerne, som nogle af jer nok har fulgt med i, og som har fulgt rigtig meget henover weekenden – hvor der er blevet lavet en aftale lørdag nat. Og nu har jeg så fået oplyst, at KL prioriterer et møde, men at det først kan blive efter kommunalvalget. Så det bliver et møde, der forhåbentligt kan afholdes i slutningen af november.

På mødet vil jeg bl.a. anmode KL om en samlet redegørelse om manglende indsats på tværs af ydelser, som vi også drøftede på det sidste samråd.

Jeg ser frem til mødet og til at modtage redegørelsen fra KL, som kan blive genstand for en teknisk drøftelse i udvalget, og som jeg selvfølgelig vil oversende..

[Stor evaluering af reformområdet]

Som bekendt er der også igangsat en stor og dybdegående evaluering af reformområdet. Her er resourceforløb – og særligt den tværfaglige indsats i resourceforløb – et af de centrale emner.

Der er blandt andet igangsat en særskilt analyse af, hvilke indsatser borgere i ressourceforløb får, og om praksis er i overensstemmelse med intentionerne med reformen.

Netop den del vil blive belyst fra flere vinkler. Analysen vil derfor bygge på både registerdata, en større gennemgang af ikke mindre end 500 sager, en spørgeskemaundersøgelse og en lang række kvalitative interviews.

Den samlede evaluering skal give os en mere konsolideret viden og dermed også et stærkt ståsted til at drøfte reformen og de behov der er for at foretage justeringer.

[Årlig redegørelse om indsats i beskæftigelsessystemet]

Derudover tilkendegav jeg også på det sidste samråd, at indsatsen på tværs af ydelser i beskæftigelsessystemet generelt skal følges meget tættere.

Derfor har jeg taget initiativ til – og det har jeg også allerede meddelt udvalget både mundtligt og skriftligt – at der hvert år skal udarbejdes én samlet redegørelse om indsatsen i beskæftigelsessystemet i kommunerne.

Den første redegørelse vil foreligge primo 2018.

Jeg vil foreslå, at redegørelsen skal danne afsæt for, at vi som minimum mødes en gang årligt og drøfter beskæftigelsesindsatsen til borgerne.

[Benchmark over passive ydelsesmodtagere]
I forlængelse heraf vil jeg også nævne, at jeg har planer om at indføre et nyt benchmarkingsystem. Det kom også frem ved sidste samråd. Her vil jeg meget tæt følge kommunernes indsats for borgere på offentlig forsørgelse.

Det er en bunden opgave for kommunerne, at rykke flere borgere ind på arbejdsmarkedet og væk fra offentlig forsørgelse. Det har – som I kan høre – min fulde opmærksomhed, og derfor kommer jeg til at følge kommunernes indsats tættere end tilfældet har været tidligere.

[Møde i forligskredsen]
Jeg vil også gerne drøfte udfordringen med manglende indsats i ressourceforløb med forligskredsen bag reformen af førtidspension og fleksjob. Derfor har jeg inviteret dem til et møde herom.

Her skal vi blandt andet drøfte, om det der allerede er igangsat er tilstrækkeligt eller om der skal igangsættes yderligere initiativer. Her tænker jeg mest på den store evaluering af hele reformområdet.

Og for at slutte, hvor vi startede, vil jeg vende tilbage til intentionen med ressourceforløb, og besvare samrådsspørgsmål V.

Svar på spørgsmål V: Intentionen

Hr. Leif Lahn Jensen spørger, om jeg er enig i, at det var og er en helt central del af førtidspensionsreformen, at borgere i ressourceforløb får en tidlig, tværfaglig og sammenhængende indsats, som kan hjælpe dem videre i livet – og tættere på arbejdsmarkedet.

Her er det korte og klare svar: Ja.

Og det er vi sådant set en samlet forligskreds, der er enige om. Forligskredsen har derfor også fulgt implementeringen af reformen tæt og løbende iværksat initiativer for at understøtte kommunernes arbejde med reformen. Det er jo initiativer, der er blevet besluttet før jeg var minister, og lad mig nu nævne nogle af disse initiativer.

[Initiativpakke I]

I 2015 igangsatte forligskredsen den første initiativpakke: ”Kvalitet i ressourceforløb”. Initiativet bestod af tre dele:

- En praktisk guide til kommunerne, der adresserer, hvordan et godt ressourceforløb kan sammensættes.

- Et rejsehold og implementeringsworkshops for kommunerne, som satte fokus på kvalitet i ressourceforløb og samarbejde om den tværfaglige indsats på tværs af forvaltninger.
- En brugerundersøgelse af borgernes erfaringer med ressourceforløb, for at opnå viden om, hvordan de borgere, som det hele handler om, oplever ressourceforløbene.

[Initiativpakke II]

I marts 2017 igangsatte forligskredsen den anden initiativpakke: ”Bedre rammer omkring ressourceforløb og større tryghed for borgerne”.

Initiativpakken består af tre dele:

- Et forsøg med ret til at få inddraget en sundhedskoordinator i vurderingen af en konkret indsats i ressourceforløb.
- En målrettet prioritering af en pulje til bedre ressourceforløb på godt 40 mio. kr.
- Og sidst, men ikke mindst en opdateret skrivelse om ressourceforløb, der blandt andet beskriver målgruppen for ressourceforløb, betingelserne for visitation og indsatsen i ressourceforløb.

Effekt af ressourceforløb

Det er endnu for tidligt at sige noget endeligt om effekten af ressourceforløb. Ikke desto mindre tegner de foreløbige tal et positivt billede af udviklingen.

Som det også fremgik af redegørelsen om ressourceforløb fra september, så er de seneste afgangstal for ressourceforløb ret positive.

De viser nemlig, at knap hver tredje (ca. 29 pct.), af de i alt ca. 6.212 borgere, der har afsluttet et ressourceforløb frem til december 2016, er kommet i beskæftigelse, fleksjobordningen eller uddannelse. Det synes jeg er enormt positivt, og værd at holde sig for øje.

Tallene er opgjort ved at se på beskæftigelsesstatus 13 uger efter, at en borger er afgået fra ressourceforløbsydelse. Afgangen skal ses i lyset af, at målgruppen for ressourceforløb primært er personer, der tidligere ville være blevet tilkendt førtidspension.

Afslutning

Lad mig til her til sidst samle op.

Den manglende indsats er helt uacceptabel – og det er uanset hvilken ydelse, man modtager, og hvilke minimumskrav, der eksisterer på området.

Alt for mange borgere er desværre fortsat overladt til sig selv rundt om i landets kommuner og får ikke den hjælp, der skal til at udvikle arbejdsevnen eller nærme sig arbejdsmarkedet.

Der skal rettes op på området, og jeg er i fuld gang. Derfor har jeg også igangsat en række initiativer, som jeg også har redegjort for her i dag, og så er der en række gode evalueringer, der kommer til at give os politikere på Christiansborg mulighed for yderligere politisk handling, hvis det er påkrævet.

Tak for ordet.